

Ny lokal forskrift om skolekretsgrenser i Sør-Aurdal kommune

Høring

Bakgrunn for høringen

Fra høsten 2022 er det ikke elever ved Begnadalen skole. Kommunestyrevedtak, KS-052/22 av 15.09.2022 sier:

Kommunestyret vedtar følgende:

- 1) *Begnadalen skole legges ned fra 01.10.2022. Ny forskrift om skolekretsgrenser i Sør-Aurdal kommune sendes på høring til berørte parter etter vedtak om nedleggelse.*

Saksopplysninger

Gjeldende forskrift om skolekretsgrenser i Sør-Aurdal kommune ble vedtatt av kommunestyret 18.02.2010, KS-004/10:

Forskrift om skolekretsgrenser for Sør- Aurdal kommune

I medhold av Opplæringslovens §8-1 1.ledd, fastsettes de nye skolekretsgrensene i Sør- Aurdal som følger:

- 1) *Skolekretsen i Begnadalen videreføres i samsvar med tidligere skolekretsgrenser.*
- 2) *Skolekretsen i Hedalen videreføres i samsvar med tidligere skolekretsgrenser for elever i 1.-10.klasse.*
- 3) *Skolekretsen ved Bagn skole utvides til å omfatte elever som tidligere har soknet til Reinli skolekrets og Leirskogen skolekrets.*
- 4) *Skolekretsen ved Sør- Aurdal ungdomsskole videreføres.*
- 5) *Med skolekretsgrenser menes at elever som er bosatt innenfor den angitte skolekretsen som hovedregel skal gå på den nærsken som er angitt i forskriften. Kommunen kan fravike skolekretsgrensene i særlige tilfeller etter nærmere søknad.*
- 6) *Forskriften trer i kraft umiddelbart etter kunngjøringen, men slik at overgang til ny skole for de elevene som berøres av endringene i skolekretsgrensene først trer i kraft fra og med skoleåret 2010/2011.*

Som følge av vedtak om nedleggelse av Begnadalen skole, kommunstyresak 052/22, er det behov for en forskriftsendring av skolekretsgrensene i kommunen. Områdene som sogner til skolen som nedlegges må etter nedleggelsen sogne til en eller flere andre skoler i kommunen, jf. *Behandling av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser UDIR-2-2012.*

Nærskoleprinsippet og skolekretsgrenser:

Kort om nærskoleprinsippet: Elever i grunnskolen har rett til å gå på nærsken. Dette følger av opplæringsloven § 8-1 første ledd første punkt:

Grunnskoleelevene har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Hva som regnes som nærskole er utdypet i forarbeidene til loven, NOU 1995:18, pkt. 20.4.4.2:

Geografisk nærhet kan fastsettes på grunnlag av fysisk avstand til den enkelte skole, slik at elevene blir henvist til den skole som gir kortest skolevei. Men geografisk tilhørighet kan også fastsettes i forhold til den enkelte skoles naturlige geografiske område ut fra topografiske og trafikale forhold, derunder hvordan hjemmene er fordelt på grender mv. Selv om distansen vil gi en meget enkel og praktisk regel, vil den ikke i alle tilfeller ivareta de hensyn som ligger bak nærhetsprinsippet. Blant annet vil ikke den korteste skoleveien alltid være den tryggeste. Etter utvalgets oppfatning vil disse hensyn bli best ivaretatt dersom et topografisk og trafikalt nærhetsbegrep legges til grunn. Endringer i opptaksområde som splitter søskenflokker, kan gi behov for å gjøre unntak fra det topografiske og trafikale nærhetsprinsipp. I slike tilfeller bør kommunen ta med betydningen av å skaffe søsken plass på samme skole i den samlede vurdering av hvilken skole en elev skal gå på.

Vurdering

Nærskoleprinsippet er et grunnleggende prinsipp i norsk skole. Dette innebærer at elever har rett til å gå på nærskolen. Det er likevel ikke nødvendigvis samsvar mellom hva som er nært i geografisk avstand og hva som oppleves nært, spesielt ikke når man snakker om opplevd tilhørighet eller tilknytning. Dersom vi kun skal vurdere den geografiske nærheten til elevenes nærskole, vil vi legge opp til at innbyggerne i Begnadalen deles. Noen av elevene som pr. i dag sokner til Begnadalen skole vil få Hedalen barne- og ungdomsskole som sin nærskole, mens andre elever som pr. i dag sokner til Begnadalen skole vil få Bagn skule som sin nærskole. Videre kan man risikere at søskenflokker splittes med bakgrunn i at elever som sokner til Begnadalen pr. i dag er elever på Bagn skule, mens søsken som ikke har begynt på skolen enda kan få Hedalen barne- og ungdomsskole som nærskole etter nærskoleprinsippet.

Hensynet om å ikke dele opp elever fra et bomiljø vil i Begnadalen derfor falle sammen med det som gir uttrykk for den historiske tilhørigheten til skolen. Samtlige elever som er søkt over til annen skole fra Begnadalen skole, er søkt over til Bagn skule. Det er også slik at Sør-Aurdal ungdomsskole er forskriftsfestet som nærskole når elever fra Begndalen går over til ungdomstrinnet.

Alle elever som sokner til Begnadalen skole går pr. i dag på Bagn skule. Dersom geografisk nærhet må vike for sterkere hensyn i form av opplevd nærhet og topografiske forhold, vil det være nærliggende å se Bagn skule som nærskole for alle elever som pr. i dag sokner til Begnadalen. Hensynet til ikke å dele bygda i to ulike skolekretsgrenser, i tillegg til hensynet om å ikke splitte søskenflokker, vil da være ivaretatt. Elever som allerede går på Bagn skule har fått sine søknader individuelt vurdert etter Opplæringsloven § 8-1 tredje ledd: *Etter søknad kan eleven takast inn på annan skole enn den eleven soknar til.* Eventuell nærskole i Hedalen etter geografisk nærhet vil derfor ikke gjelde for elever som allerede har enkeltvedtak om skolebytte til Bagn skule.

Fremtidig elevtall som pr. i dag sokner til Begnadalen er sterkt synkende. Dersom geografisk tilhørighet skal ligge til grunn for elevens definerte nærskole, vil det innebære at et svært begrenset antall elever vil få nærskole i Hedalen. Splitting av skolekretsgrenser for elever fra samme bygd vil kunne ha betydning for tilhørighet og samhold med jevnaldrende elever fra eget nærmiljø, i tillegg til konsekvenser for framtidig bosetting og utvikling av nærområdene i kommunen.

Uansett hva som regnes som nærskolen i henhold til lov og forskrift, kan elever etter opplæringsloven § 8-1 andre ledd søke om å få gå på en annen skole enn den elevene sokner til. I motsetning til avgjørelser etter § 8-1 første ledd, vil vedtak om å gå på en annen skole enn nærskolen, jf opplæringsloven § 8-1 andre ledd, være underlagt kommunens "frie skjønn", jf.

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Narskole-og-skolekretsgrenser/Narskoleprinsippet-og-skolekretsgrenser/>

Dette innebærer at alle elever har rett til å få søknad om skolebytte individuelt vurdert. Ved søknad om skolebytte eller klage på nærskolevedtak, der eventuell ny forskrift om skolekretsgrenser strider mot retten til å gå på nærskolen etter geografiske forhold, må det gjøres en vurdering av nærskoleprinsippetets betydning. Vurderingene som må gjøres i slike saker er konkrete og sammensatte, og hensynet til barnets beste må stå sentralt. Dersom hensynet til geografisk avstand til nærskolen må vike i ny forskrift, åpner bestemmelsen for at hensynet til nærskoleprinsippet kan ivaretas for elever som søker om det.

Administrasjonen foreslår følgende ny lokal forskrift om skolestruktur i Sør-Aurdal kommune:

I medhold av Opplæringslovens §8-1 1.ledd, fastsettes de nye skolekretsgrensene i Sør- Aurdal som følger:

1. Skolekretsen ved Bagn skole utvides til å omfatte elever som tidligere har soknet til Reinli skolekrets, Leirskogen skolekrets og Begnadalen skolekrets.
2. Skolekretsen i Hedalen videreføres i samsvar med tidligere skolekretsgrenser for elever i 1.-10.klasse.
3. Skolekretsen ved Sør- Aurdal ungdomsskole videreføres.
4. Med skolekretsgrenser menes at elever som er bosatt innenfor den angitte skolekretsen som hovedregel skal gå på den nærskolen som er angitt i forskriften. Kommunen kan fravike skolekretsgrensene i særlige tilfeller etter nærmere søknad.
5. Forskriften trer i kraft umiddelbart etter kunngjøringen